

שיחת גבר אל גבר

- אבא, מה רצה אורי?
- הו. הוא בקש את ידה של אחותך.
- איזו יד?
- זאת אומרת, הוא רוצה להתחתן אתה.
- באמת! והוא יקח אותה אתו מביתנו?
- ואיפה יגורו?
- לזה דאגתי בעוד מועד, כשהתחלתי לחסוך בתכנית "חמד".
- עתה אתחיל לחסוך ב"חמד" גם לדירה בעדך.
- "חמד": חסכון + משכנתא = דירה

זה קרה במוצאי שבת. כל היום עבר בשקט, כמו כל שבת רגילה. זנחיל גרטנר הלך לבית הכנסת ואני נשארתי לבד. אני זוכר שזאת היתה שבת פרשת קורח. אחרי צאת השבת ישבנו לאכול. נכנסו שני אנשי שים. הם ניגשו אלי ישר והתחילו לדבר אידיש. מהמלים הראשונות ידעתי שהפעם כבר תפסו אותי. "שמעת את השם שוחמכר?" שאלו אותי. "שוחמכר?" עניתי, "לא".

כי הרבה זמן הכינו אותי לרגע הזה. לימדו אותי יומם ולילה, ש"אם משהו ישאל אותי אם אני יוסלה שוחמכר, אני צריך מיד לענות שלא — בלי לחשוב".

"קוראים לך יוסלה?" שאלו שני האנשים.

"לא. יש לי שם אחר."

"מה?"

"יענקל פרנקל."

אחר מהם נתן לי נייר ועפרון: "תחתום את שמך".

חתמתי: יענקל פרנקל. השני המשיך לשאול אותי: "שמעת את השם נחמן שטרקס?"

עניתי: "לא יודע מה זה".

"יש לך סבא בארץ ישראל?"

"לא".

"איפה האבא והאמא שלך?"

ידעתי מה עלי לענות. לימדו אותי. "בארגנטינה".

"איפה הם גרים? כמה עובד אבא שלך?"

"לא יודע". זה לא היה שקר. באמת לא ידעתי איפה אבא ואמא גרים, ובמה אבא שלי עובד.

הם המשיכו לשאול: "אם אתה רוצה לכתוב להם — מה הכתובת שלהם?"

גם כן לא ידעתי. על באמת.

"מתי נולדת?"

"לא יודע".

שמחתני. כל הזמן עברה בראשי מחשבה: אולי אני להם את ה"אמת? אני להם שאני יוסלה ונגמר? אבל חשבתי: זה לא יהיה טוב. יכתבו בעתון. וחוץ מזה זה עמדו שם גרטנר ו"אשתו, ולא רציתי לגלות לפניהם, שלא יקחו אותם לכיסא חשמלי. אז המשכתי להגיד שאני בכלל לא יודע מי זה יוסלה שוחמכר.

פתאום, באה עוד מחר שבה: מה יהיה אם יאמינו לי וילכו? אז יב"ריתו אותי עוד פעם, מי יודע לאיפה, ואף פעם כבר לא ימצאו אותי וכל החיים שלי אבי

רח ממקום למקום. פתחתי לגלות להם, אבל דחקא רציתי שיגלו. בסוף אמרו: "בוא איתנו!"

שמחתי. לקחו אותי לאיזה בית, ושם היתה אשה שדיברה אידיש. סידרו לי מיטה לישון, כי כבר היה לילה. בבוקר, באו עוד פעם שני הבלשים, וזאת היתה הפעם הראשונה שראיתי כל דבר שאלו אותי. וכמעט תמיד עניתי: "לא". היו שואלים אותי בהפסקות, או סתם מדברים איתי. בחדר שלי היתה טלביזיה, וזאת היתה הפעם הראשונה שראיתי טלביזיה. בבית סבא בירושלים ראדויו לא שמעתי. רק כשהגעתי לשייץ התחלתי לשמוע ראדיו. אבל טלביזיה או קולנוע — עוד לא ראיתי. הייתי יושב הרבה זמן לפני הטלביזיה ורואה סרטים. ראיתי מלחמה בין האנגלים והאינדיאנים. וראיתי את הנשיא קנדי, וכל מיני דברים. הרגשתי שאני ב"עולם זר ולא ידעתי איך להתנהג, מה לי

פרטים והרשמה בכל סניפי

בנק לאומי
לישראל בע"מ

טל-אריאלי

שכל הזמן חיפשו אותי. איך שהם אוהבים אותי ורוצים שאני אחזור.

רציתי לשאול אותה: "אז למה נסעתם לבכות. הסתובבתי אל אמא שלי, פתחתי את זרועותי ואמרתי: "אמא! אמא שלי!"

זוהי קטע הסיום הדרימתי של הספר "איפה יוסלה?", מאת שלמה כחצירון, בהוצאת "העולם הזה", שאת טפסיו האחרונים עוד ניתן להשיג בקיוסקים ובבתי-מסחר ל"ספרים".

תכל עליהן. אל תגיד אמא. אל תגיד שאתה יוסלה.

אמא קראה: "יוסלה! בני!" והיא רצה אלי.

עמדתי ישר. היא חיבקה אותי. אני לא חיבקתי אותה ולא אמרתי שום דבר.

אמא התחילה לבכות. גם וינה. היא עמדה כל הזמן בצד ובכתה.

ישבתי על כסא והחוקתי את עצמי. אמא אמרה: "יוסלה! יוסלה!" אבל אני עניתי: "אני לא יוסלה! אני יענקל פרנקל!"

אמא הורידה לי את הכובע ושמה את היד על ראשי, איפה שיש צלקת מתחת ל"שערות. אתה זוכר?" היא אמרה לי, "איך שקיבלת את הפצע הזה? היית עוד קטן, בי רוסיה. אתה זוכר?"

כן, זכרתי.

היא הראתה לי תמונות שלה ושל וינה יחד איתי. סיפרה לי על אבא ועליה, איך

הגיד. או השתדלתי לדבר מעט ורק על ה"דברים שידעתי קודם.

פעם אחת אמרו לי שיש עתונאים שרוצים לראות אותי. אמרתי שאני לא רוצה. הם שאלו: "אתה רוצה שיצלמו אותך?" אמרתי: "לא! אני לא רוצה שתהיה תמונה שלי בעתון." כבר ידעתי שאני הולך ה"ביתה, אז לא רציתי שתהיה תמונה שלי בעתון. רציתי שהכל יהיה בשקט.

עמדתני ישר. "בוא משהו מחכה לך", אמרה לי האשה ששמרה עלי. שני אנשים לקחו אותי. ויורדנו לחדר אחר. זה היה בערב. פתחו את הדלת. ראיתי שתי נשים עומדות שם. הכרתי אותן מיד: אמא ווינה. אמא שלי ואחות שלי!

אבל לא רצתי אליהן, ולא אמרתי שום דבר. עמדתי, ועשייתי את עצמי שאני לא מכיר אותן. זה בדיוק מה שרות בן-דוד אמרה לי כל הזמן: "אם ימצאו אותך, תגיד שזה לא אתה!" או אמרתי לעצמי: אל תסי